

Áttekintés

Oktatáspolitikai elemzés — 2003. évi kiadás

Overview

Education Policy Analysis — 2003 Edition

Hungarian translation

Az Áttekintések az OECD kiadványok kivonatos fordításai.
Az Online Könyvesboltban (www.oecd.org/bookshop/) díjmentesen állnak
rendelkezésre.

Ez az Áttekintés nem hivatalos OECD fordítás.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

GAZDASÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS FEJLESZTÉSI SZERVEZET

A sorozat célja

Az oktatás minőségének javítása kulcsfontosságú politikai cél az OECD-tagállamokban. Világszerte jelentős oktatási reformok bevezetése van folyamatban, válaszul arra az igényre, hogy mindenki számára elérhetőek legyenek az egész életen át tartó tanulás lehetőségei. Az *Oktatáspolitikai Elemzés* lehetőséget nyújt e gazdag nemzetközi tapasztalatról való elmélkedésre, valamint e tapasztalatokból való tanulásra.

Az *Oktatáspolitikai Elemzés* sorozatot 1996-ban indította el az OECD. A sorozat az OECD Oktatási Bizottság munkaprogramjának részét képezi, és az OECD-tagállamok oktatási miniszterei által felállított politikai prioritásokra nyújt választ. Fő céljai a következők:

- A nemzetközi és az összehasonlító munkákból merítve az oktatáspolitikai döntéshozók és egyéb, oktatáspolitikában érintett személyek segítése annak érdekében, hogy jobb döntések szülessenek;
- Az OECD oktatási tevékenységéből, nemzetközi adatokból és mutatókból, valamint kapcsolódó tanulmányokból kirajzolódó fő meglátások és irányvonalbéli következtetések felvázolása; valamint
- A vizsgálati eredmények, elemzések és viták rövid, tömör és mindenki számára hozzáférhető formában való bemutatása.

Az Oktatáspolitikai Elemzés évente jelenik meg.

A 2003-as kiadás áttekintése

A 2003-as kiadás korszerű, naprakész ismertetéseket tartalmaz az oktatáspolitikai kérdéseiről és a nemzetközi fejleményekről a következő témákban:

- Az egyes országokban *a fogyatékos, a tanulási nehézségekkel küzdő és a hátrányos helyzetű tanulók* meghatározásának módja, azon módszerek, melyeket e tanulók igényeinek kielégítése érdekében alkalmaznak, valamint ezen módszerek következményei a méltányosságról és a bevonásról folytatott viták szempontjából;
- A fiatalok és a felnőttek *karrier-tanácsadásának* új módszerei, melyek a karriermenedzsment ismereteknek az élettartam egészére kiterjedő fejlesztése révén megkönnyítik az élethosszig tartó tanulást;
- A *felsőoktatás* céljaiban, illetve a résztvevők körében zajló mélyreható változások, a jelenség következményei a felsőoktatás finanszírozására és irányítására vonatkozóan; valamint
- Lehetséges irányelvek annak biztosítására, hogy *a felnőttek élethosszig tartó tanulása* — magánszemélyek, kormányok vagy vállalkozások által — *eszközölt befektetések* megtérüljenek, és hosszútávon fenntarthatóak legyenek.

Emellett, a 2003-as kiadás — első alkalommal — egy számos területet felölelő összefoglalást is tartalmaz az OECD-országok *jelentősebb oktatáspolitikai változásairól*.

1. fejezet: Sokféleség, a hátrányos helyzetűek bevonása és méltányosság: Betekintés a különleges szükségletek ellátásába

A különböző háttérű diákok méltányos kezelésének megteremtése az OECD-országok oktatáspolitikájának egyik kulcsfontosságú eleme. Ezen kihívás középpontjában a hátrányos helyzetűek bevonásának célja áll, ami végül is a szociális kohézió javulásához vezet. Az oktatási rendszereknek megfelelő szerepet kell játszaniuk ezekben a szociális törekvésekben, és a különböző országok számos lépést kezdeményeztek már, hogy e törekvések megvalósulásához hozzájáruljanak. A fogyatékos, tanulási nehézségekkel küzdő és hátrányos helyzetű tanulóknak kialakított programokon alapuló nemzetközi adatokból és tapasztalatokból merítve a jelen fejezet is közreműködik ezen feladat teljesítésében. Az egyes országokban alkalmazott módszerek széles skálájának ismertetése mellett, két fő érvre támaszkodik: (1) a méltányosság „jogalapú” fogalma magában foglalja, hogy ahol csak lehet, ezeknek a tanulóknak hagyományos, a többség által látogatott iskolákban ajánlatos tanulniuk, nem pedig elkülönített intézményekben; és (2) az egyes országoknak a fogyatékos gyerekek hagyományos iskolákba járatására alkalmazott különféle módszerei hasznos tanulságokkal szolgálhatnak az oktatás sokféleségéről és a méltányosságról szóló széleskörű viták számára.

A fejezet számottevő mennyiségű nemzetközi adatot elemez a fogyatékos, tanulási nehézségekkel küzdő és hátrányos helyzetű tanulók számára kialakított programokról. Olyan iskolák esettanulmányaiból is merít, ahol úgy tűnik, a hátrányos helyzetűek bevonása jól működik, hogy azonosítsa, melyek azok a tényezők, amelyek a fogyatékos gyerekeket bevonó iskolák fejlesztéséhez szükségesek. Ezek a nyolc OECD-országból felvázolt jellemzők úgyszintén fontosnak tűnnek az oktatásnak az összes diák számára történő javulása szempontjából.

Az OECD-országok elkötelezettek annak biztosítása mellett, hogy oktatási rendszerük méltányos eredményt hozzon minden tanuló számára. Ez azonban megköveteli tőlük a különböző igényű csoportokról való gondoskodást is. Ezen feladat fontos része a fogyatékos, tanulási nehézségekkel küzdő és hátrányos helyzetű tanulók számára olyan programok kialakítása, melyek tiszteletben tartják és megvédik e csoportok jogait. Ez nem nyújt egyértelmű következtetéseket a pénzeszközök elosztásával kapcsolatban, mivel például számos fogyatékos diák esetében semmilyen anyagi forrás nem tenné lehetővé az egészséges társaikkal azonos szintű eredmény elérését. Ennélfogva, bár a fejezet kiterjed nemzetközi elemzést nyújt az anyagi erőforrások különféle csoportok részére történő elosztásáról (beleértve a nem és kor szerinti felosztást is), ezek olyan mutatószámok, amelyek azt jelzik, hogy az országok milyen mértékben munkálkodnak a méltányosságra törekvés *folyamatán*, s nem pedig egy objektív, jól meghatározott színvonal felé megtett előrehaladás mérését szolgálják.

Annyit azonban tehetünk, hogy megállapítunk néhány olyan fő feltételt, amely lehetővé teszi ezen folyamat továbbvitelét. Az első lépés a sokféleség felismerése és a tervezésnél való figyelembevétele. Ennek meglétét jelzi, hogy hány diák jár speciális iskolába: Ez a mutató országonként jelentősen eltér, és ahol magas, az azt jelzi, hogy a hagyományos iskolák nem képesek megfelelni a különböző igényeknek. A fejezet későbbi részében meghatározásra kerülő számos más feltétel közül néhány az iskolai rendszeren belüli tényezőkkel — mint például a tanári testület továbbképzése vagy az iskolák közötti együttműködés — áll összefüggésben, míg mások külső kapcsolatokra terjednek ki — mint például a számadási kötelezettség vagy a közösség bevonása. A fejezetben ismertetésre kerülő különböző nemzeti módszerek fontos kérdéseket vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy mi bizonyul a legcélravezetőbbnek a különböző tanulótípusok esetén. Az OECD-országok reformjai lehetővé teszik e kérdések leghatékonyabb felvetésének fokozatos megértését, ugyanakkor sok még a tennivaló ezen a téren.

2. fejezet: Karrier-tanácsadás: új, előremutató módszerek

Az OECD-országok karrier-tanácsadásért felelős szakembereinek manapság két fő kihívással kell szembenéznük. Az élethosszig tartó tanulással és az aktív munkaerőpiaci politikákkal összefüggésben feladataik a következők:

- olyan szolgáltatást nyújtani, amely az azonnali döntések meghozatalát elősegítő ismeretek helyett inkább a karriermenedzselési képességeket fejleszti; valamint
- nagymértékben szélesíteni az állampolgárok hozzáférését a karrier-tanácsadáshoz, hogy az egész életútjuk során hozzáférhető legyen.

A fejezet megindokolja a karrier-tanácsadás fontosságát a közérdek számára, és felvázol néhányat az OECD-országokban e két kihívásra válaszul alkalmazott módszerek közül. A fejezet 14 OECD-országban megvalósuló karrier-tanácsadás nagyszabású áttekintésén alapul.

A karrier-tanácsadás kulcsfontosságú szerepet játszik annak elősegítésében, hogy a munkaerőpiacok működjenek, valamint, hogy az oktatási rendszerek elérjék céljaikat. Ezenkívül a méltányosságot is elősegíti: egy közelmúltban készített felmérés tanúsága szerint a társadalmi mobilitás nemcsak a tudás és ismeret szélesebb körű megszerzésére épül, hanem annak megértésére is, hogy miként lehet hasznosítani az elsajátított tudást. Ebben az összefüggésben a karrier-tanácsadás küldetése egyre kiterjedtebb lesz, és az élethosszig tartó tanulás részévé válik. A végzős hallgatók meginterjúvolására építő pszichológia által irányított szakma hagyományos modelljétől eltávolodva a szolgáltatások már kezdenek alkalmazkodni ehhez az igényhez (ld. a szövegdobozban néhány új keletű, OECD-országbéli kezdeményezést).

E változó szolgáltatás számára az egyik legfőbb kihívás az, hogy elmozduljon a tanulóknak egy foglalkozással vagy tanfolyammal kapcsolatos döntéshozatalának segítése felől a karriermenedzsment-ismeretek széleskörű fejlesztésének irányába. Az iskolák számára ez a karrier oktatásának a tananyagba való beépítését, valamint a tanulók átfogó képzéséhez való kapcsolását jelenti. Sok ország bevette a karrieroktatást az iskolai tantárgyak közé. A karrier oktatása azonban továbbra is az iskolakötelezettség időszakának vége felé koncentrálódik. A középfokú tanulmányok vége felé, illetve a felsőfokú tanulmányok során a karrier-tanácsadás a személyes fejlődés és a kiterjedtebb döntéshozatal helyett az azonnali választásokra összpontosít, bár egyes országokban ez is kezd megváltozni.

Egy másik kihívás, hogy a felnőttkor egésze alatt szélesebb körben tegyék elérhetővé a tanácsadást. A támogatás ezen formája meglehetősen fejletlen, és főleg a közfoglalkoztatás lehetőségeivel élő munkanélküliek veszik igénybe. Néhány új szolgáltatás a felnőttoktatást végző intézményekhez kapcsolódik, de ezek nem mindig képesek széles körű és pártatlan tanácsot adni. Bár a magánpiacok létrehozására tett erőfeszítések mérsékelt sikert értek el, ugyanakkor a közforrásból történő szolgáltatás nem kap megfelelő anyagi támogatást. Ennek következtében a felnőttek teljes körének igényeit kiszolgáló karrier-tanácsadó szolgáltatás megteremtése továbbra is emberpróbáló feladat marad. A web-alapú szolgáltatások talán növelhetik a kínálatot, de nem képesek az egyének számára nyújtott testreszabott szolgáltatást teljes mértékben helyettesíteni. Az alábbi szövegdoboz megemlíti néhány példát az egyes országok közelmúltban tett kezdeményezéseire.

Szövegdoboz Karrier-tanácsadás: Az innováció alkalmazása a hozzáférhetőség kiszélesítése érdekében

Ausztrália nemzeti karrier-tanácsadó weboldala (www.myfuture.edu.au/) információkat tartalmaz az oktatási és továbbképző tanfolyamokról, a munkaerőpiaci keresletről és kínálatról regionális szinten, a foglalkozások tartalmáról, valamint a tanulás finanszírozásának forrásairól. A felhasználók megismerhetik saját érdeklődési köreiket és preferenciáikat, valamint összevetethetik őket az oktatásra és a foglalkozásokra vonatkozó információkkal. Az oldalt az első hét hónapban 2,5 millió alkalommal keresték fel.

Ausztóriában három nagy karrierbörzét tartanak évente, melyek felölelik a szakképzés, a felsőfokú oktatás és a felnőttoktatás területeit. A vásárok több ezer látogatót vonzanak – köztük több száz szakmai és kereskedelmi szervezetet, munkaadókat, szakszervezeteket és oktatási intézményeket –, és stratégiailag az iskolákat és a társadalom egészét megcélözzák.

Kanada közfoglalkoztatási szolgáltatása számos karrier-tanácsadó szolgálatot szerződéses megbízásba ad a társadalmi szervezetek számára, ugyanis tapasztalataik szerint a társadalmi szervezetek gyakran jobban alkalmazkodnak az egyes csoportok – például a gyermeküket egyedül nevelő szülők vagy az öslakosok – igényeihez. Vannak köztük olyan szervezetek, melyek főleg az olyan karrierfejlesztési tevékenységekre összpontosítanak, mint például az információs szolgáltatás, a karrier-tanácsadás és állásbörzék. Mások viszont szélesebb körű oktatási, továbbképzési és közösségi funkciók területeire szakosodtak. Néhány szervezet kollektívájában vannak karrier-tanácsadási szakemberek, míg számos szervezetben nincsenek.

Spanyolországban az Altadis nevű nemzetközi cégnek van egy karrierfejlesztési programja, amely az alkalmazott képzettségén és a cégen belüli létező állások leírásán alapuló adatbázisra épül. A program résztvevőivel rendszeresen interjút készítenek, hogy szaktudásukat, törekvéseiket felmérjék az üzleti élet jövőbeli igényeinek tükrében. A szakszervezetekkel egyeztetett létszámfelesleg-átképzési program részeként az Altadis pályaválasztási tanácsadást nyújt a munkavállalóknak. Erre a szolgáltatásra az Altadis leszerződött egy külső karrier-tanácsadó céggel. A külső cég általában pszichológusok, illetve közgazdasági diplomával rendelkező szakemberek bevonásával végzi e tevékenységet.

Az **Egyesült Királyságban** a call center technológiát alkalmazzák a felnőttek oktatáshoz való hozzáféréseinek kiszélesítésére. A *learnirect* nevű szolgáltatás széleskörű karrier-tanácsadást nyújt és információval látja el a telefonálót. A szolgálat munkatársai munkájuk természetének megfelelő szintű háromszintű szakképesítés egyikével rendelkeznek, és egy több mint félmillió oktatási és továbbképzési tanfolyam adatait tartalmazó online adatbázishoz folyamodhatnak a segítségnyújtás során. 1998-as megalakulása óta már több mint négymillió ember hívta fel a nemzeti tanácsadó vonalat. A segélyvonal az év 365 napján, reggel 08:00 és este 22:00 óra között elérhető.

3. fejezet: A felsőoktatás irányításának változó rendszere

Az OECD-országok kormányai az utóbbi időben majdnem kivétel nélkül megreformálták, felülvizsgálták, vagy átszervezték felsőoktatási rendszerüket. Ezen reformok mögött a felsőoktatás céljaiban, valamint a felmerülő kihívásokban bekövetkezett mélyreható változások állnak. Ez a jelenség a felsőoktatási intézmények jellegére és a felsőoktatásban résztvevők körére is kihat. Mára nyilvánvalóvá vált, hogy az egyetemeknek és más felsőoktatási intézményeknek egy sokkal összetettebb környezethez kell alkalmazkodniuk, amelyben a felsőoktatással szembeni elvárások felismerhetetlenül megváltoztak.

Mit jelent ez a felsőoktatás működtetése és irányítása szempontjából? A 20. században a kormányok a legtöbb OECD-országban jelentős irányítást és befolyást gyakorolnak az oktatási szektor felett, hogy elősegítsék olyan célok követését, mint például a gazdasági növekedés vagy a társadalmi igazságosság. Egyfelől, ma a kormányoknak minden eddiginél nagyobb érdekük fűződik ahhoz, hogy az oktatási intézmények segítsék a gazdasági és társadalmi igényeknek való megfelelést. Ennek az oka, hogy a gazdasági és társadalmi igények nagy jelentőséggel bírnak a tudásorientált társadalmakban. Másfelől viszont a kormányok elfogadják, hogy a központilag megtervezett „tudásteremtés”, tanítás és tanulás gyakran nem elég hatékony, és egy virágzó társadalom és gazdaság megkívánja, hogy az intézmények működésük terén bizonyos fokú függetlenséggel rendelkezzenek, míg a különböző célcsoportoknak kínált különböző tanulási formák keresletének és kínálatának szabályozásában a piaci mechanizmusok gyakran hatékonyabbak, mint az adminisztrátorok.

A felsőoktatás irányítása tehát néhány nehéz kihívással áll szemben. Amennyiben a kormányok számára a felsőoktatás a nemzeti célok elérésére való törekvésnek tényleg fontos stratégiai eleme, elérhetik-e a kormányok ezeket a célokat anélkül, hogy veszélyeztetnék az egyetemek függetlenségének, valamint az új piacokhoz való dinamikus alkalmazkodásnak ügyét?

Ez a fejezet azt vizsgálja meg, hogyan állnak hozzá a kormányok ehhez a kérdéshez, valamint hogyan kezelik a felsőoktatási intézmények igazgatásával kapcsolatos számos, különböző. Ennek során áttekinti, hogy milyen fokú autonómiával bírnak ezen intézmények, és hogy mennyire képesek belső erősségeik fejlesztésére egy koherens felsőoktatási rendszer megőrzése mellett. Ez az irányítás változó elemeinek a felsőoktatás alábbi öt működtetési szempontja alapján történő vizsgálatát foglalja magában:

- Először, az intézmények mennyi szabadsággal rendelkeznek saját ügyeik intézéséhez;
- Másodsor, az állami finanszírozásra támaszkodásuk mértéke, illetve tudnak-e más forrásokból meríteni;

- Harmadszor, a felsőoktatási rendszer minőségbiztosítástól és ellenőrzéstől való függésében bekövetkezett változások;
- Negyedszer, az intézmények irányításának megerősítése; valamint
- Ötödször, az intézményi vezetők új szerepkörei.

Összességében, a felsőoktatás reformtervezete a kormányok szerepét megnöveli a stratégia és a prioritások meghatározására terén, viszont kevésbe vonja be őket a rendszer mindennapi, operatív működtetésébe. A reformok keretein belül néhány országban olyan irodák létrehozására is sor került, melyek ellenőrzik a tanítás és kutatás színvonalát, valamint megjelentek a „közvetítő” és „kiegyenlítő” szervek, melyeknek feladata az állami források elosztása. A jelenlegi politikai környezet tehát éppúgy támogatja a „stratégiai menedzsment”, a „dereguláció” és az „elszámoltathatóság” fogalmakkal körülírható új megközelítések kidolgozását, mint ahogy a felsőoktatási intézmények magatartásának közvetlen befolyásolását is.

4. fejezet: Fenntartható beruházási stratégiák az élethosszig tartó tanulás terén

Az élethosszig tartó tanulás a tudásalapú társadalom felé történő elmozdulás és az előnyök méltányos elosztásának egyik központi stratégiája. A felnőttek tanulása azonban az egész életen át tartó tanulás keretének gyenge láncszeme. A sok akadályozó tényezőnek köszönhetően, a felnőttek és különösképpen a hátrányos helyzetű felnőttek általában igen korlátozott számban vesznek részt a tanulásban. A tanítási módszerek nem mindig megfelelőek, és lehet, hogy nincsenek meg azok a mindenki számára hozzáférhető és segítő szolgáltatások, melyek az egyéneknek a munka, a család és a tanulás közti egyensúly kialakításához szükségesek. Ez a fejezet egy különösen kényes akadályra — az erőforrásokra — összpontosít, ami az idő- és pénzbeli korlátokat tartalmazza. Ezidáig a kiterjedtebb felnőttoktatáshoz szükséges erőforrásokat még nem vetették alá módszeres elemzésnek. Az OECD-országok kényes kérdésekkel néznek szembe azon tekintetben, hogy miként biztosítsák és tartásuk fenn az ezen lehetőségek után kutatók számára a lehetőségek eléréséhez szükséges beruházások emelt szintjét, illetve a társadalmi beruházások gazdaságilag hatékony szinten való megvalósítását.

Bár a felnőttek tanulásának előnyeit nem lehet pusztán pénzügyi fogalmakkal kifejezni, a gazdasági szempontok mégis jelentősek. Amennyiben az egyéneknek, vállalkozásoknak és kormányoknak többet kell befektetniük a felnőttoktatásba, annak „gazdaságilag fenntarthatónak” (a tervezett haszonnak elegendőnek kell lenni a költségek ellensúlyozására) és „pénzügyileg fenntarthatónak” (olyan eszköznek kell rendelkezésre állnia, amellyel ma fizetünk olyan előnyökért, melyek talán csak a jövőben lesznek érezhetőek) kell lennie. Míg a fiatalok oktatásába történő beruházást mindkét értelemben magas fenntarthatóság jellemzi, ez kevésbé igaz a felnőttek tanulása esetében.

Ez a fejezet először fényt derít a felnőttoktatás gazdasági fenntarthatóságára, szemléltető számításokat végezve a középkorban végzett tanulás megtérülési rátájáról. A számítások eredményei azt sugallják, hogy a jelenleg uralkodó politika mellett a gazdasági hozamok az egyéneket — különösen az alkalmazásban lévő felnőtteket — csak kevésbé ösztönzik az élethosszig tartó tanulás fokozására. Szükséges a beavatkozás az előrevetített hasznok terhének könnyítése érdekében, valamint a tanulási időszakok rövidítése terén azáltal, hogy a felnőtt tanulók által már korábban elsajátított ismereteket elismerik.

A felnőttoktatás pénzügyi fenntarthatósága az egyének közötti költségmegosztás mechanizmusain alapul. A kormánynak a leghátrányosabb helyzetűek költségeit fedeznie kellene, és meg kellene teremtenie annak az eszközrendszerét, hogy más felek is megoszthassák a költségeket. A fejezet

megismerteti tíz OECD-ország közelmúltbéli kezdeményezéseit, melyek célja, hogy az efféle „társfinanszírozás” valósággá váljon. Ezek szép reményekkel kecsegtettek, bár elég nehéznek bizonyult elérni azon hátrányos helyzetű csoportokat, akiknek égető szüksége lenne új tanulási lehetőségekre. Mindezek ellenére, a jelenleg folyamatban lévő széleskörű kezdeményezések betekintést nyújtanak abba, hogy melyik módszer alkalmazható sikeresen mind az egyének, mind pedig a vállalkozások esetében.

Melléklet: Az OECD-országok közelmúltban tapasztalt oktatáspolitikai fejleményei

A Melléklet összefoglalja az OECD-országok jelentősebb oktatáspolitikai fejleményeit. Az önkéntes alapon biztosított összefoglalók áttekintést nyújtanak azokról a fő politikai kezdeményezésekről, amelyek valószínűleg érdeklődésre tartanak számot a nemzetközi közönség körében, valamint azokról a forrásokról, ahol bővebb információ található.

Az összefoglalók kiemelik az oktatáspolitikai irányelvalkotás széles skáláját az OECD-országokban. Az országok kihangsúlyozták az élethosszig tartó tanulás keretén belül végrehajtott politikai fejlesztéseket, a korai gyerekkortól, az iskola előtti oktatástól (pl. Ausztria, Korea és Új-Zéland esetében) kezdve egészen a felnőttoktatásig, illetve a munkahelyi továbbképzésig (pl. Dánia, Finnország és Spanyolország esetében). A politikai kezdeményezések széles skálája megnehezíti kategorizálásukat, bár van néhány nyilvánvalóan közös téma.

Először is, majdnem minden ország figyelmet fordított azokra az irányelvekre, amelyek az oktatás színvonalának a tankötelesség ideje alatti megemelésére törekszenek. Ennek keretében hangsúlyt helyeztek a tanulók által elsajátítandó tudás és ismeretek sokkal világosabb meghatározására is [pl. Belgium (Francia Közösség), Németország és Japán], a diákok tanulásának és iskolai teljesítményének mérését célzó külső értékelésre (pl. Hollandia, Norvégia és Portugália), és a tanárok szaktudásának bővítésére (pl. az olvasás tanítása az Egyesült Államokban). A tanulási célokat és a számonkérési követelményeket meghatározó keretek alkalmazása általában egy nagyobb reformcsomag része, ami jelentősebb működési önállóságot is nyújt az iskolák számára (pl. Finnországban és Olaszországban).

Másodszor, a szociális hátrányok és a tanulók elidegenedésének kérdését – mely továbbra is az egyik legjelentősebb probléma — a képzés nélküli fiatalok számának csökkentését célzó programokkal (pl. Franciaország és Németország), a diákok motivációjának növelésével (pl. az Egyesült Királyság), illetve a régiók között a tanulási lehetőségekben rejlő különbségek csökkentésével (pl. Korea) kívánják megoldani.

Harmadszor, a legtöbb országban a felsőoktatási szektor a reformok kiemelt fontosságú területe. Ezek a változások általában az intézmények nagyobb autonómiával való felruházásának irányában történtek, annak keretében, hogy teljesítmény kívülről történő számonkérése jelentősebbé vált. Európán belül a Bolognai Nyilatkozat volt a felsőoktatási reform fő hajtóereje, melynek célja, hogy közös keretet hozzon

létre a felsőoktatási képzettségi fokozatok számára. Ezenkívül számos ország figyelmet fordított a felsőoktatási képesítésük struktúrájában bekövetkezett változásokra is (Dánia, Németország, Hollandia és Norvégia).

Végezetül, az oktatási szektor szervezése és igazgatása számos országban lényeges változáson megy keresztül. Az oktatási intézmények nagyobb működési autonómiájának irányában történő elmozdulás és a helyi hatóságok nagyobb bevonása azt jelenti, hogy a központi oktatási minisztériumok kevésbé vesznek majd részt az oktatás közvetlen feladatainak ellátásában, sokkal inkább a stratégiai tervezésre és az eredmények értékelésére összpontosítanak majd.

A kiadvány eredeti angol nyelvű változatának tartalomjegyzéke
(melléletek, valamint a dobozok, táblázatok és grafikonok jegyzéke nélkül):

A sorozat célja

A 2003-as kiadás áttekintése

- 1. fejezet: Sokféleség, a hátrányos helyzetűek bevonása és méltányosság: Betekintés a különleges szükségletek ellátásába**
  - 2. fejezet: Karrier-tanácsadás: új, előremutató módszerek**
  - 3. fejezet: A felsőoktatás irányításának változó rendszere**
  - 4. fejezet: Fenntartható beruházási stratégiák az élethosszig tartó tanulás terén**
- Melléklet: Az OECD-országok közelmúltban tapasztalt oktatáspolitikai fejleményei**

Ez az *Áttekintés* egy OECD kiadvány kivonatos fordítása, mely eredeti formájában a következő angol és francia címen került publikálásra:

Education Policy Analysis — 2003 Edition

Analyse des politiques d'éducation — Édition 2003

© 2003, OECD

Az OECD kiadványai és az *Áttekintések* a www.oecd.org/bookshop/ címen állnak rendelkezésre.

Írja be az „overview” szót a „Title search” mezőbe az Online Könyvesbolt honlapján vagy írja be a könyv angol címét

*(az *Áttekintések* az eredeti angol nyelvű könyvhöz vannak csatolva).*

Az *Áttekintések* készítését a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság jogi és fordítási csoportja végzi.

e-mail: rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Ez az *Áttekintés* abban az esetben reprodukálható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.